

KUNST

FOR ALLE

NR.
3/2004

FOKUS PÅ: AKRYLMALERIET

- Roar Wold – pionér innen akrylmaleriet
- Antydningens kunst – et maleri i 8 akter
- Møte med Antoni Tàpies
- **Stor vervekonkurranse:
Vinn reiser! Vinn kunst!**

Mange nye kurs

Besøk oss på
www.kunstforalle.no

- Overgangen til digitale grafiske teknikker,

GICLÉE OG DATA-GENERERTE TRYKK

Skrevet av: Mamata B. Herland,

Oversatt og bearbeidet av Nora Ceciliedatter Nerdrum

I siste del av sin gjennomgang av giclée og datagenererte trykk ser Mamata B. Herland på fortidens og fremtidens trender. Hun gjør det klart at 'overgangen til digitale grafiske teknikker' virkelig er over oss og argumenterer med at disse er i ferd med å bli likestilt med mer innarbeidede 2-dimensjonale medier som maleri og tradisjonell grafikk. For mer enn 70 år siden forutså den franske poeten Paul Valéry (1871-1945) følgende: «I alle kunstarter er det en fysisk komponent som ikke lenger kan vurderes eller behandlet som den pleide å bli, en komponent som ikke kan forbli uaffisert av vår moderne kunnskap og makt. Vi må forvente oss store innovasjoner som kan komme til å forandre all teknikk innen kunsten, som igjen forandrer kunstnerisk skapelse i seg selv og kanskje til og med forandrer vår oppfattelse av kunst i det hele tatt.» Ifølge Herland er digital teknologi en slik innovasjon.

KUNSTMARKEDET

Med muligheten til å produsere et ubegrenset antall høykvalitetsbilder etter behov bestemmes størrelsen på et opplag etter en evaluering av det potensielle salget. Men hvert trykk er i utgangspunktet digitalisert og kan derfor distribueres over hele verden gjennom internett. Man kunne argumentere at det digitaliserte kunstverks reduserte eksklusivitet, gjort tilgjengelig for massene gjennom Internett og blekkprinterene, vil følges av en prisreduksjon. Et interessant spørsmål da, er om den reduserte prisen i andre omgang fører til økt inntekt til kunstneren ettersom verket blir billigere og dermed lettere tilgjengelig for flere mennesker. Ellen Rice kommenterer: «Giclée åpner for at mennesker som ikke har råd til å eie originaler kan ha vakker, holdbar kunst i sine hjem».

Gallerieiere derimot, peker på samlerens hang til å foretrekke små opplag. Et kunstverks verdi er imidlertid ikke bare avhengig av hvor tilgjengelig det er. Det viktigste er verkets kvalitet og kunstnerens eller galleristens evne til markedsføring og salg.

DEMOKRATI VIA BLEKKPRINTERENS DYSER

Giclée og datagenererte trykk utgjør den maksimale 'reproduserbare kunst' fordi den ikke eksisterer på ordentlig før den har blitt materialisert ved hjelp av en printer. Walter Benjamin hevder at reproduksjonens mangel på 'aura' blir kompensert ved det faktum at den kan eksistere mange steder på samme tid (se for øvrig del II av artikkel-seri-

en for en nærmere redegjørelse for Benjamins teori). Reproduserbar kunst kan distribueres i ubegrenset antall til overkommelige priser. Jeg mener at dette er et godt argument for å hevde at vi nå står ovenfor virkelig demokratisert kunst. Datagenererte trykk åpner opp nye muligheter for det eksisterende kunstmarkedet samtidig som det åpner for nye salgskanaler. Det faktum at store mengder mennesker kan hente ut og glede seg over kunstverk skapt av datamaskiner må betraktes som et stort gjennombrudd for både kunstneren og kunstmarkedet.

KUNSTNERE OG DATABASERTE TEKNIKKER

Kunstnere har til all til enten avvist eller adoptert ny teknologi i samsvar med sine visjoner, ideer og behov. Allerede i 1968 arrangerte Jasia Reichardt utstillingen «Cybernetic Serendipity» på Institute of Contemporary Arts (I.C.A) i London. Her ble forholdet mellom teknologi og kreativitet utforsket – et potensial som senere skulle realiseres gjennom det datagenererte trykket.

I USA har de digitale grafiske teknikker utviklet seg raskere enn i Europa. Store trykkerier arbeider eksklusivt med datagenererte kunstverk. Ett eksempel er Muse [X] editions, opprettet i 1995 «for å møte de kreative resultatene av synergien mellom samtidskunsten og den digitale teknologi». På spørsmål om hvem som benyttet seg av trykkeriets tjenester var svaret kjente kunstnere; internasjonale, så vel som nasjonale. David Hockney, Sarah Lucas, Richard Hamilton, Julian Opie og Robert Rauschenberg er bare noen av et stort antall kunstnere som benytter seg av moderne teknologi for å skape datagenererte trykk.

UTSTILLINGER

På begynnelsen av 90-tallet var det få utstillinger som viste kunst skapt ved hjelp av digital teknologi. Sue Gollifer sto imidlertid bak en slags triennale, 'ArCade' som ble arrangert i 1995, 1998 og 2001. Utstillingene regnes som de første internasjonale visningene av Giclée i England. Fra mai 2002 – mars 2003 ble 'design now'-avdelingen i kunstindustrimuseet i London (Victoria & Albert) omgjort til et digitalt laboratorium. 18 kunstnere ble invitert og en del av utstillingen ble vist på verdensveven. Her kunne man følge forandringene i selve utstillingen ettersom kunstnerne arbeidet med verkene. Etter hvert har flere gallerier begynt å vise datagenerert grafikk, Colville Place i London spesialiserte seg på denne typen kunst, og det finnes også flere vev-baserte utstillingsrom (se bla. www.londonart.co.uk, www.podgallery.com og www.dam.org)

MUSEER

Sommeren 2002 hadde Tate Gallery rundt 50 giclées, Victoria & Albert rundt 12, og Museum of Modern Art i New York ca. 55 – så langt den største samlingen av denne typen kunst. Tate Britain har en

STORE TRYKKERIER I USA ARBEIDER EKSklusIVT MED DATAGENERERTE KUNSTVERK.

Mamata B.
Herland,
Streng

egen policy ved innkjøp: «Hvis et arbeid vurderes som interessant av våre innkjøpere blir det vurdert uavhengig av medium».

Mens teknikken blir akseptert i visse museer er det fremdeles noen som motarbeider datagenererte trykk. B. Allen Bayard bekrefter dette: «Jeg trodde jeg ville få mest motstand fra publikum. Dette stemte imidlertid ikke. Galleriene som tidligere stilte ut og solgte mine malerier og mixed-media arbeider er ikke villige til å ta inn de digitale arbeidene mine. Jeg møtte også motstand hos en kurator på en utstilling jeg var invitert til å delta på. Et par kunstnere i min krets har også forsøkt å overbevise meg om at maleriet står høyere enn et motiv skapt på en datamaskin. Med unntak av galleriene jeg nevnte først har samtlige ombestemt seg idet de så arbeidene mine.»

Ifølge Museum of Modern Art i New York er digitale grafiske teknikker i dag mer eller mindre akseptert som en av flere metoder kunstnere kan benytte seg av.

DIGITAL KUNST PÅ MARKEDET

En måte å vurdere hvorvidt giclée og datagenererte trykk aksepteres på er å se på hvordan markedet stiller seg i forhold til slike arbeider. Ifølge Hunter Editions, USA, vokser markedet for giclée med over 60% årlig. Brad Faine fra Coriander Studio i London mener at fremtiden er digital: «Hos oss kommer allerede ca. 20% av inntektene fra datagenerert grafikk». Kilder i USA rapporterer dessuten at ca. 80%

av nye bilder produseres ved hjelp av digitalteknologi. Resultatet er stagnasjon for de mer tradisjonelle grafiske teknikkene, spesielt litografi og silketrykk.

PODGallery forutser en annen type digital fremtid: «Digitale trykk er en mellomløsning. Det endelige resultat vil være flate skjermer montert på veggen (digitale rammer) som viser levende bilder eller stills»

KONKLUSJON

Som det fremgår av argumentene ovenfor er det klart at giclée og datagenererte trykk har, og vil komme til å ha en viktig posisjon i kunsten. Kunst handler om ideer, og teknologi åpner for nye invensjoner: Kunstneren må lære seg en helt ny måte å arbeide på og dette kan igjen føre til nye tenkemåter som åpner for nye måter å vurdere kunst på. Utfordringen nå er å bevege seg bort fra arven fra de tradisjonelle kunstarter og finne en bredere kunstdefinisjon som rommer de nye mulighetene. Istedenfor å erstatte de tradisjonelle medier må man arbeide for at de digitale grafiske teknikkene kan gi disse nytt liv og dessuten oppmuntre til eksperimentering innen de gitte rammene.

Giclée og datagenererte trykk blir skapt av mange internasjonalt anerkjente kunstnere, stilt ut og kjøpt inn av museer og gallerier og akseptert og undervist i av kunstskoler over hele verden. Basert på disse fakta burde det ikke være noen tvil om at samtidskunsten preges av en overgang til digitale grafiske teknikker.